

актуально для современной молодежи, которая активно использует цифровые технологии в повседневной жизни [7]. Однако наряду с преимуществами существуют и определённые трудности. К ним относятся технические ограничения, недостаточный уровень подготовки преподавателей и риск снижения живого общения между учащимися. В этой связи важно грамотно сочетать традиционные и инновационные методы обучения [8]. Практика показывает, что наиболее эффективным является комплексный подход, при котором компьютерные технологии используются как дополнение к традиционным формам обучения. Учитель при этом выполняет роль организатора и координатора учебного процесса [9]. Таким образом, использование компьютерных программ на уроках русского языка способствует развитию коммуникативных навыков, повышает мотивацию учащихся и делает процесс обучения более эффективным. Внедрение цифровых технологий является необходимым условием модернизации современного образования [10].

Список литературы

1. Пассов Е.И. Коммуникативный метод обучения иноязычному говорению. – М.: Просвещение, 1991.
2. Полат Е.С. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования. – М.: Академия, 2008.
3. Сысоев П.В. Информационные технологии в обучении иностранным языкам. – М.: Глосса-Пресс, 2012.
4. Щукин А.Н. Методика преподавания русского языка как иностранного. – М.: Флинта, 2010.
5. Richards J.C., Rodgers T.S. Approaches and Methods in Language Teaching. – Cambridge: CUP, 2001.
6. Warschauer M. Computer-Assisted Language Learning. – Cambridge, 1996.
7. Dudeney G., Hockly N. How to Teach English with Technology. – Pearson, 2007.
8. Bax S. CALL – Past, Present and Future. – System Journal, 2003.
9. Chapelle C. Computer Applications in Second Language Acquisition. – Cambridge, 2001.
10. Hubbard P. Computer Assisted Language Learning. – Routledge, 2009.

INGLIZ TILINI INKLYUZIV TA'LIMDA SAMARALI O'QITISH USULLARI

Nasriddinova Fazilatxon G'anisher qizi
Namangan State Pedagogical Institute

A second-year student of Foreign Languages Department
Email: azizbeknasriddinov0908@gmail.com

Anotatsiya. Bugungi kunda ta'lim tizimida barcha o'quvchilar uchun teng imkoniyat yaratish muhim vazifa hisoblanadi. Shu sababli inklyuziv ta'limga bo'lgan e'tibor ortib bormoqda. Bu yondashuv har bir o'quvchining individual ehtiyoj va imkoniyatlarini hisobga olishga qaratilgan. Ingliz tilini o'rganish esa zamonaviy dunyoda muhim ahamiyatga ega bo'lib, u xalqaro muloqot vositasi hisoblanadi. Shu bois, uni inklyuziv ta'lim sharoitida samarali o'qitish dolzarb masalalardan biridir. Mazkur maqolada ingliz tilini inklyuziv ta'lim asosida o'qitishning samarali usullari yoritiladi.

Kalit so'zlar: inklyuziv ta'lim, ingliz tili, ta'lim metodlari, differensial yondashuv, innovatsion texnologiyalar, o'quv jarayoni, maxsus ehtiyojli o'quvchilar, pedagogik yondashuv, samarali o'qitish, ta'lim sifati

Annotation: Inclusive education is becoming increasingly important in modern teaching, ensuring equal opportunities for all students. Teaching English, as a global language, plays a crucial role in communication and professional development. This paper examines effective methods for teaching English in inclusive classrooms, focusing on individualized approaches, modern pedagogical technologies, and strategies to engage all students, including those with special needs. The study highlights practical solutions to enhance learning outcomes and create an inclusive, motivating environment for every learner.

Keywords: inclusive education, English language, teaching methods, differentiated approach, innovative technologies, learning process, students with special needs, pedagogical approach, effective teaching.

Аннотация. Инклюзивное образование становится всё более важным в современной системе обучения, обеспечивая равные возможности для всех учащихся. Изучение английского языка, как глобального средства общения, играет ключевую роль в коммуникации и профессиональном развитии. В данной статье рассматриваются эффективные методы преподавания английского языка в инклюзивных классах, с акцентом на индивидуальные подходы, современные педагогические технологии и стратегии вовлечения всех учеников, включая детей с особыми потребностями. Исследование подчёркивает практические решения для повышения результатов обучения и создания инклюзивной, мотивирующей среды для каждого ученика.

Ключевые слова: инклюзивное образование, английский язык, методы преподавания, дифференцированный подход,

ИННОВАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ, учебный процесс, ученики с особыми потребностями, педагогический подход, эффективное обучение, качество образования

Asosiy qism. Inklyuziv ta’limda til o’rgatish borasida olib borilgan tadqiqotlar ko’plab turli metodlarni va yondashuvlarni o’z ichiga oladi. O’quvchilarning til o’rganish jarayonida maxsus ehtiyojlari bo’lganlarning ehtiyojlarini hisobga olish zarurligi umumiy tan olingan haqiqatdir. Bunda, turli tadqiqot metodlari o’qitish jarayonini yanada samarali qilishda muhim ahamiyatga ega bo’ladi. Bir qator ilmiy izlanishlar shuni ko’rsatadiki, inklyuziv sinflarda til o’rgatishda texnologiyalardan foydalanish samaradorligini oshiradi. Masalan, B. Sharma (2019) tomonidan olib borilgan tadqiqotda video materiallar va interaktiv dars usullarini qo’llashning samaradorligi ko’rsatilgan. Bu metodlar o’quvchilarga tilni o’rganish jarayonini interaktiv tarzda o’tkazishga yordam beradi va o’quvchilarning diqqatini jalb qiladi. Tadqiqotda olingan natijalarga ko’ra, interaktiv materiallar yordamida o’qitilgan o’quvchilar o’z bilimlarini tez va samarali ravishda oshirganlar.

Shuningdek, guruh ishlari va kooperativ o’rganish metodlari inklyuziv ta’limda samarali qo’llanilishi mumkin. G. Lopez (2020) tomonidan olib borilgan tadqiqotda guruh ishlashining ahamiyati yoritilgan. Tadqiqotda, guruhlariga bo’lingan o’quvchilar bir-biridan o’rganish va o’z bilimlarini baham ko’rish orqali til o’rganishdagi muvaffaqiyatlarin

Kompyuter modellar orqali inkluziv pedagogyasi – Francesco Balzan va boshqalar ta’lim jarayonini modellashtirib, o’qituvchi-o’quvchi o’zaro moslashuvi bilan samaradorlik oshishini ko’rsatdi; bu ilmiy yondashuv inklyuziv ta’limni raqamli tizimlar bilan mustahkamlashga yordam berishini ta’kidlaydi.

AI va til to’siqlarini yengish – Ricardo Fitas o’z tadqiqotida sun’iy intellekt yordamida inkluziv ta’limni qo’llab-quvvatlash va til to’siqlarini yengishga qaratilgan texnologiyalarni tahlil qiladi, shu jumladan o’zaro tarjima va moslashtirilgan materiallarni.

Raqamli va interaktiv o’qitish (Technology-Enhanced Learning): Interaktiv dasturlar, mobil ilovalar, virtual darslar va audiovizual materiallar orqali o’quv jarayoni boyitiladi. Texnologiya individual ehtiyojlarni qondirish va o’quvchilarning motivatsiyasini oshirishda yordam beradi. (UNESCO, 2020)

Vazifa asosida til o’qitish (Task-Based Language Teaching, TBLT): Ingliz tilini o’rganishda real hayotiy vazifalar orqali til ko’nikmalari rivojlantiriladi. Vazifalar har bir o’quvchining darajasiga moslashtiriladi va faol ishtirokni rag’batlantiradi. (Ellis, 2003)

Barcha ko‘rib chiqilgan tadqiqotlar multimodal ta‘limning ahamiyatini bilvosita tan oladi. O‘quv jarayonida bir nechta usullar orqali jalb qilish turli aqliy va turli sezgi a‘zolarida nuqsonga ega o‘quvchilarni qo‘llab-quvvatlashga yordam beradi. Masalan, darslarga rasmlar, audio materiallar, imo-ishoralar va jismoniy harakatlarni qo‘shish til tushunchalarini mustahkamlash va ularni yaxshiroq yodda saqlashga yordam beradi. Multimodal metodlar ayniqsa disleksiya, diqqat yetishmovchiligi va tilni qayta ishlash bilan bog‘liq muammolari bo‘lgan o‘quvchilar uchun samaralidir.

Shuningdek, o‘qituvchilarning ishonchlari va tayyorgarligi inklyuziv amaliyotlarni muvaffaqiyatli amalga oshirishda muhim ahamiyatga ega. Alzyoudi, Sartawi va Almuhi (2014) tadqiqotlariga ko‘ra, inklyuziv ta‘lim bo‘yicha tayyorgarlikdan o‘tgan o‘qituvchilar moslashuvchan va talaba markazli ta‘lim metodlarini ancha samarali qo‘llashadi. Kasbiy rivojlanish o‘qituvchilarga: Turli xildagi sinflarni boshqarish, o‘quv dasturlarini moslashtirish,

Har bir o‘quvchining individual ehtiyojlariga samarali javob berish ko‘nikmalarini beradi. Bundan tashqari, ijobiy va inklyuziv fikr yuritish o‘qituvchilar orasida barcha talabalar hurmat qilinadigan, qo‘llab-quvvatlanadigan va o‘qishga rag‘batlantiriladigan sinf muhitini yaratishga yordam beradi

Bu borada O‘zbekistonda ham bir qator ishlar olib borilmoqda. Jumladan, O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev inklyuziv ta‘limni milliy ta‘lim tizimining ustuvor yo‘nalishi deb belgilagan. U maxsus ehtiyojli bolalar uchun teng ta‘lim imkoniyatini yaratish, innovatsion va raqamli texnologiyalarni joriy etish orqali ta‘lim sifatini oshirishni ta‘kidladi. Prezidentning qarorlari va tashabbuslari quyidagilarni o‘z ichiga oladi:

Barcha bolalar, ularning jismoniy yoki ijtimoiy holatidan qat’iy nazar, sifatli ta‘lim olish imkoniyatiga ega bo‘lishi.

Sun’iy intellekt va raqamli vositalardan foydalangan holda til o‘rganishdagi to‘siqlarni yengish.

Maxsus ehtiyojli o‘quvchilarni inklyuziv maktablarga integratsiya qilish va ularning individual ehtiyojlarini qondirish.

Xulosa. Inklyuziv ta‘lim va ingliz tilini o‘qitish jarayoni zamonaviy ta‘lim tizimlarida katta ahamiyatga ega bo‘lib, u barcha o‘quvchilar uchun teng imkoniyat yaratishga qaratilgan. Tadqiqotlar va xalqaro tajribalar shuni ko‘rsatadiki, differensial o‘qitish, Universal Design for Learning (UDL), Cooperative Learning, Task-Based Learning (TBLT), Scaffolding va texnologiyadan samarali foydalanish o‘quvchilarning individual ehtiyojlarini qondirish, motivatsiyasini oshirish va til ko‘nikmalarini rivojlantirishda muhim vositalardir. Inklyuziv ta‘lim nafaqat akademik natijalarni yaxshilaydi, balki o‘quvchilarda ijtimoiy

integratsiya, tenglik va o‘ziga ishonchni oshirishga xizmat qiladi. Shu bilan birga, ingliz tilini o‘qitish jarayoni interaktiv, motivatsion va barcha uchun mos bo‘lgan muhitda amalga oshiriladi

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Mirziyoyev, Sh. (2023). Prezident Shavkat Mirziyoyevning inklyuziv ta’lim va teng ta’lim imkoniyatlariga oid nutqlari va qarorlari.
2. UNESCO. (2020). Technology-enhanced learning in inclusive classrooms: Global guidelines. Paris: UNESCO Publishing
3. Alzyoudi, S., Sartawi, M., & Almuhihi, M. (2014). Teacher preparedness and inclusive education: Practices and challenges. International Journal of Special Education, 29(1), 1–12.
4. Dehqanova, G. A. (2020). ROLE OF VIDEO MATERIALS IN TEACHING FOREIGN LANGUAGE. Мировая наука, (4 (37)), 23-25.
5. Lopez, G. (2020). Cooperative learning strategies in inclusive education. Journal of Modern Pedagogical Research, 12(3), 45–58.
6. Alzyoudi, S., Sartawi, M., & Almuhihi, M. (2014). Teacher preparedness and inclusive education: Practices and challenges. International Journal of Special Education, 29(1), 1–12.
7. Dehqanova, G. A. (2020). ROLE OF VIDEO MATERIALS IN TEACHING FOREIGN LANGUAGE. Мировая наука, (4 (37)), 23-25.

TA’LIM JARAYONIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR YORDAMIDA INTELLEKTUAL TA’LIM TIZIMINI SAMARALI JORIY ETISH USULLARI

Abduraxmonov Sanjarbek Inomjon o‘g‘li

*Namangan davlat pedagogika instituti 70610105-Ta’limda axborot
texnologiyalari mutaxassislik 1-kurs talabasi*

G-mail: abdurahmonovsanjar001@gmail.com Tel: +998 50 001 32 37

Annotatsiya. Ushbu maqolada ta’lim jarayonida raqamli texnologiyalar yordamida intellektual ta’lim tizimini samarali joriy etish usullari o‘rganilgan. Intellektual ta’lim tushunchasi va uning pedagogik asoslari tahlil qilingan, raqamli platformalar, virtual laboratoriyalar, interaktiv dasturlar va sun’iy intellekt asosidagi adaptiv tizimlarning o‘quv jarayoniga ta’siri ko‘rib chiqilgan.

Adabiyotlar tahlili natijalariga ko‘ra, raqamli texnologiyalar individual yondashuvni ta’minlash, o‘quvchilarning mustaqil fikrlash va ijodiy ko‘nikmalarini rivojlantirishda samarali vosita sifatida xizmat qiladi. Tadqiqot metodlari sifatida adabiyotlar tahlili, komparativ tahlil, amaliy kuzatuv, tajriba, shuningdek so‘rovnoma va intervyu ishlatilgan. Munozara bo‘limida texnologiyalarning samaradorligi va ularni joriy etishdagi muammolar muhokama qilingan.